

Lunds Universitet
Institutionen för lingvistik
C-uppsats i Allmän språkvetenskap

FENOMENET
COMPLETE PHASE / INCOMPLETE PHASE
I ROTUMANSKA

Av Emma Eurenus
Handledare: Arthur Holmer

SAMMANDRAG

I denna uppsats behandlas de grammatiska fenomenen complete phase och incomplete phase i det austronesiska språket rotumanska. Min avsikt med uppsatsen är att ta reda på varför complete phase respektive incomplete phase används i en viss syntaktisk eller morfologisk kontext. Jag har baserat denna studie endast på litteratur, främst från C.M Churchwards *Rotuman Grammar and Dictionary*.

Innan det egentliga syftet avhandlas, har jag behandlat rotumanskans fonemsystem, allmänna grammatiska drag, samt *hur* complete phase ombildas till incomplete phase.

Complete phase är den äldre formen, och denna form används fortfarande som enda form i arkaiska sammanhang. Vissa led har ingen distinktion mellan dessa former.

Enligt Churchward används complete phase på definitiva led och incomplete phase på indefinita led. Definita led realiseras i form av complete phase, antingen på det definitiva ledet direkt, eller på det frasfinala ledet i den fras där det definitiva ledet ingår. Indefinita led realiseras i form av incomplete phase. Churchward har formaliserat flera regler angående syntaxen, och jag har sammanfattat dem till en.

Churchward har också beskrivit vilka morfem som sammanfogas med led i complete phase respektive incomplete phase. Jag har försökt beskriva hur de morfofonologiska reglerna fungerar, och då funnit att det är suffixets fonologiska struktur som är avgörande för vilken form roten ska ha.

Innehåll

Sammandrag	2
1. Inledning	4
1.1 Introduktion	4
1.2 Syfte	4
1.3 Bakgrund	4
1.3.1 Tidigare forskning	5
1.3.2 Fonem	5
1.3.3 Grammatik	6
2. Material	6
3. Metod	7
4. Resultat och diskussion	7
4.1 Complete phase och incomplete phase - hur den fonologiska strukturen ombildas	7
4.2 Complete och incomplete phase - i vilka grammatiska kontexter respektive form används	11
4.2.1 Syntaktiska regler	11
4.2.1.1 Bestämmdhet	11
4.2.1.1.1 Fraser	11
4.2.1.1.2 Komplementära led	16
4.2.1.1.3 Enskilda led	17
4.2.1.2 Stilistik	17
4.2.2 Morfofonologiska regler	18
4.2.2.1 Nominell och pronominal morfologi	20
4.2.2.2 Verbmorfologi	21
4.2.3 Vidare forskning	27
5. Sammanfattning	31
5.1 Syntaktiska regler	31
5.2 Morfofonologiska regler	31
5.3 Vidare forskning	32
6. Avslutning	32
Referenser	33
Bilagor	

1. INLEDNING

1.1 Introduktion

Vintern 2001 började det bli dags att fundera på ett ämne för en C-uppsats. Jag visste att jag ville behandla ett minoritetsspråk, eftersom detta har intresserat mig sedan flera år tillbaka. Det är viktigt att dessa uppmärksammas, bl a därför att viktig kunskap ska kunna bevaras.

Jag blev så presenterad för det austronesiska språket *rotumanska*, som har ett säreget grammatiskt fenomen. Detta fenomen utgörs av *complete phase* respektive *incomplete phase*, som kan liknas vid två olika former. Detta innebär att nästan varje lexikalt led i en sats har en längre och kortare form beroende på syntaktiska eller morfofonologiska regler. (På sid 7-11 kapitel 4.1 förklaras detta närmare). Eftersom detta fenomen verkar vara begränsat till just detta språk, bestämde jag mig för att undersöka detta närmare.

1.2 Syfte

Min avsikt med denna uppsats är att ta reda på varför *complete phase* respektive *incomplete phase* används i en specifik syntaktisk eller morfofonologisk kontext.

1.3 Bakgrund

Rotumanskan hör till språkfamiljen austronesiska, som talas från Madagaskar i väster till Påskön i öster. Detta språk talas endast på ön Rotuma som ligger i Melanesien. De närmaste större öarna är Fiji, Tuvalu och Vanuatu.¹ Det finns lite olika uppgifter om antalet talare, men det rör sig om mellan 2500-3500.

Det första besöket från Europa, i nuhistorisk tid kom från England 1791.

Besättningen ska ha blivit mycket betagen i naturens skönhet, och invånarna verkade välvilligt inställda till främlingar. Européernas upptäckt av de oceaniska öarna ledde snart till kolonisation, där bland annat Fiji och Rotuma blev engelska kolonier. 1970 blev Fiji självständigt, men Rotuma blev inte självständigt förrän 1987 i samband med en militärkupp. Rotuma tillhör idag Fiji. Många rotumaner utvandrade p g a den ansenliga folkökningen, som dock har minskat de senaste 20 åren.

Det rotumanska språket är hotat, men man gör allt för att försöka rädda det. B la låter man de rotumanska ungdomar som bor på grannöarna, främst Fiji, få stifta bekantskap med den

¹ Se bilaga 2.

rotumanska kulturen och språket, genom att skolorna undervisar om detta och ordnar studiebesök på ön.

Kulturellt och lingvistiskt har Rotuma stora likheter med de polynesiska öarna, (t ex Tonga och Samoa) även om ön geografiskt ligger i Melanesien.

1.3.1 Tidigare forskning

Det har utarbetats tre olika sorts ortografier för rotumanska. Dessa skapades av engelska metodister, franska katoliker, samt av *C.M Churchward*. De skiljer sig inte så mycket åt, men Churchwards ortografi är den som vunnit mest acceptans, och som lärs ut i skolor.

C.M Churchward sammanställde också en skrift som innehåller grammatiska regler samt en engelsk-rotumansk ordlista, år 1940. *Niko Besnier* har arbetat med autosegmentell fonologi och *Madelyn Kissock* har behandlat affixering hos verb. Dessa skrifter har sammanställts 1987, respektive författats år 2000. *Andrew Pawley* har gjort en antropologisk och arkeologisk studie av Rotuma och dess befolkning som sammanställts 1979.

1.3.2 Fonem

Innan jag påbörjar min analys, tänker jag presentera de rotumanska fonemen.

Även om dessa framträder i exempel jag lägger fram senare, är det nog bra att studera dem alla i en följd. Jag kommer att använda IPA-tecken och fonematisk transkription, eftersom jag inte haft tillgång till någon informant, och därför inte kunnat avgöra fonemens exakta uttal. Rotumanskan har följande fonem:

/i/ /e/ /ɛ/ /a/ /æ/ /y/ /ɪ/ /ø/ /œ/ /u/ /o/ /ɔ/ /ɑ/ /f/ /ŋ/ /h/ /tʃ/ /k/ /l/ /m/ /n/ /p/ /s/ /t/ /v/ /ʔ/

Följande kollokationer ska tolkas som diftonger: /ai/ /au/ /oi/ /ou/, samt de vokalklustrar som eventuellt uppkommer vid incomplete phase.

1.3.3 Grammatik

Likaså vill jag nämna några allmänna grammatiska företeelser innan analysen. Jag tror att detta underlättar förståelsen av det grammatiska fenomen jag senare ska behandla (d v s complete och incomplete phase).

Den underliggande stavelsestrukturen är CV och det verkar som om konsonantklustrar inte tillåts uppträda ordfinalt.

Ordföljden är SVO. Modifierande adjektiv verkar komma efter sitt huvud, d v s efter nomen.

Den bestämda artikeln används endast efter singulara definita led, och uppträder då efter huvudet, eller som suffix (se sid 12 exempel 1a och 1b). Nomen verkar föregå räkneord, och uppträda i sin singulara form ihop med dessa. Släktermer samt begreppen *kvinna* och *barn* verkar vara de enda nominella begrepp som uppvisar numerusdistinktion. Suffix verkar vara frekvent förekommande, speciellt i anslutning till verb. Transitivitet och verbböjningar markeras med morfologi, och pronomina suffix används i complete phase som en sorts förstärkning när ett verb innehåller flera böjningar samtidigt (se sid 25 punkt 6b och 6c). Possessiva pronomen föregår alltid huvudet, och de demonstrativa dylika kan användas i flera olika betydelser (se sid 14 och 15 punkt 4).

2. MATERIAL

Min undersökning bygger i stort sett på C.M Churchwards skrift *Rotuman Grammar and Dictionary* från 1940, eftersom han här behandlat skillnaderna mellan complete phase och incomplete phase, och i vilka grammatiska kontexter respektive form förekommer.

När det gäller syntaxen har han gjort flera generaliseringar som jag sammanfattat till en. Angående morfologin har han endast behandlat *vilka* suffix som sammanfogas med complete phase respektive incomplete phase, och illustrerat detta med exempel. Jag har med hjälp av hans exempel kunnat göra vissa generaliseringar för varför vissa suffix sammanfogas med led i en viss form. Jag har också använt mig av Besniers skrift från 1987, eftersom han i den beskriver och generaliserar hur incomplete phase deriveras ur complete phase.

3. METOD

I min analys kommer jag först att beskriva complete respektive incomplete phase (som jag härnäst kommer att benämna A respektive B) och hur den senare genom olika processer deriveras ur form A. Jag anser det vara viktigt att illustrera detta, så att läsaren verkligen förstår skillnaden mellan A och B.

Sedan kommer jag att behandla det rotumanska vokalsystemet. Detta anser jag vara relevant, eftersom vissa vokaler (de tertiära) uppkommit p g a metatesprocessen (se sid 8, 9 och 10).

Efter detta kommer jag att behandla mitt verkliga syfte, d v s ställa upp generella regler för varför A respektive B används i en viss syntaktisk eller morfologisk kontext. Sedan kommer jag att ställa upp belysande exempel som illustrerar mina generaliseringar. Där inga generaliseringar kan göras kommer jag att använda mig av Churchwards beskrivningar och lämna dessa för senare forskning. Jag har delat in de generella reglerna i syntaktiska och morfofonologiska rubriker. De exempel som jag inte har kunnat dra några generella regler ifrån, har jag placerat under rubriken *vidare forskning*. Alla exempel jag illustrerat är tagna från Churchwards skrift *Rotuman Grammar and Dictionary*, och jag har också hänvisat till sidnummer, kapitel och paragraf i denna. I alla exempel som förekommer i denna uppsats har A (definita fraser) illustrerats med en understrykning, och B (indefinita fraser) med kursiv stil. Jag har också förkortat återkommande grammatiska termer. Dessa ses i sin hela form i bilaga 1.

4. RESULTAT OCH DISKUSSION

4.1 Complete phase och incomplete phase – hur den fonologiska strukturen ombildas

Complete phase respektive incomplete phase, som Churchward har valt att benämna detta fenomen, har jag, som tidigare nämnts, valt att översätta med A respektive B. A är den *fullständiga* formen av ett ord, och B är den *ofullständiga*. Stavelsestrukturen för A är alltid V-final, och för B i allmänhet C-final. I vissa fall är B också kortare till formen (se punkt 1b och 1c på sid 8). Både Churchward och Besnier har beskrivit de olika processerna för hur B deriveras ur A, men Besnier har ställt upp två generella regler för hur dessa processer sker. Enligt honom uppkommer B på två sätt:

1. Den sista stavelsen genomgår en metatesprocess. Detta innebär att den sista stavelsen inverteras. Det finns tre olika metatesprocesser, vilka illustreras nedan.

2. I ord med finala vokalkluster förkortas den prefinala vokalen i uttal. Följden av detta blir att vokalklustret uttalas som en diftong.

Metatesprocessen realiseras på tre olika sätt:

1a. B deriveras ur A genom att den sista stavelsen inverteras.

1a. fæna *fɛyaŋ* 'hålla tal'²
CVVCV CVVVC

Här har stavelsestrukturen från att ha varit V-final ombildats till C-final. Som jag tidigare nämnt har A en V-final stavelsestruktur, och B har i allmänhet en C-final sådan.

1b. B deriveras ur A på samma sätt som ovanstående exempel 1a visar, och den prefinala och finala vokalen ersätts med en tredje som kopierat fonologiska drag av de båda förstnämnda vokalerna.

1b forösi *foræs* 'sprida ut'³
CVCVCV CVCVC

Stavelsestrukturen har även här ombildats från V-final till C-final.

1c. B deriveras ur A på samma sätt som ovanstående exempel 1a visar, och den finala vokalen har eliminerats.

1c. hanut[u] *hanutf* 'saga'⁴
CVCVCV CVCVC

Stavelsestrukturen har ombildats från V-final till C-final.

² Besnier (1987: 205)

I spontant tal förkortas ofta vokalklustrar. Detta gör att den prefinala vokalen realiseras som en halvokal, eller att den prefinala respektive den finala vokalen diftongeras. Det är förmodligen detta Besnier tagit hänsyn till när han transkiberat den prefinala vokalen som y. Han har inte konsekvent nyttjat IPA som transkription, eftersom man i detta alfabet transkriberar halvokaler av denna typ med grafemetj.

³ Besnier (1987: 205)

³

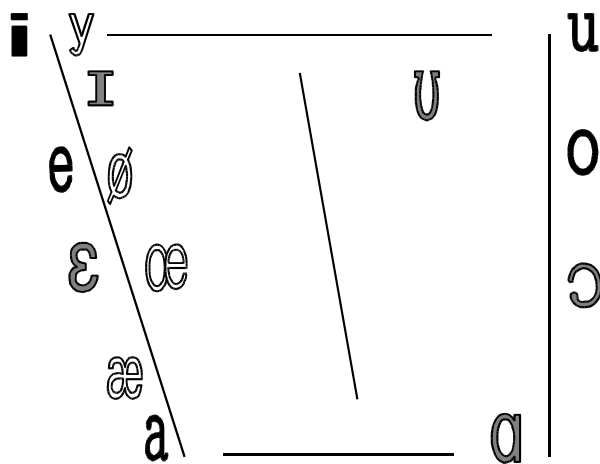
⁴ aa.

2. När det gäller ord med finala vokalklustrar deriveras B ur A genom att den prefinala vokalen förkortas i uttal. Detta gör att vokalklustret diftongeras.

2. ʔea ʔya ‘säga’⁵
CVV CVV

Stavelsestrukturen är oförändrad.

Nu övergår jag till att behandla de olika vokalerna i rotumanskan. Förmodligen visas de bäst i en vokalrymd, som här illustreras.

- = primära vokaler
- = sekundära vokaler
- = tertiära vokaler

Rotumanskan har 14 vokaler, varav de primära är gemensamma med bland annat fijiska och samoanska. Dessa tros vara de första, grundläggande vokalerna, som också förekommer i de flesta av världens språk.

⁵ Besnier (1987: 210) Om en prefinal vokal utgörs av ett i eller ett u (de högsta vokalerna i vokalrymden), påverkar dessa den finala vokalen att fonologiskt flytta uppåt i vokalrymden. T ex ombildas ett finalt a till ett finalt ɔ i B.

De sekundära vokalerna tros ha tillkommit genom historiska processer. Den prefinala vokalen adopterar fonologiska drag från den finala vokalen. Detta medför att det blir lättare att uttala ord, eftersom tungan då kan artikulera på artikulationsställen som ligger närmare varandra.

Den vokal som ligger högre upp i vokalrymden påverkar den vokal som ligger längre ner att flytta upp en eller två positioner i vokalrymden. Därmed orsakas en fonologisk förändring hos den prefinala vokalen, som då adopterar fonologiska drag från den påverkande vokalen samtidigt som den behåller vissa av sina egna fonologiska drag. På detta sätt tillkommer en ny (sekundär) vokal som hamnar någonstans mittemellan den påverkade respektive den påverkande vokalen i vokalrymden. De påverkade vokalerna går från låga till högre vokaler. Detta illustreras med nedanstående fonologiska regler.

$$[a] \rightarrow [ɔ] \ /_ (C) [u]$$

$$[i]$$

$$[a] \rightarrow [ɑ] \ /_ [h] [o]$$

$$[ʔ]$$

$$[e] \rightarrow [ɪ] \ /_ (C) [u]$$

$$[i]$$

$$[a] \rightarrow [ɛ] \ /_ (C) [e]$$

$$[e] \rightarrow [ɪ] \ / [u] _$$

$$[i]$$

$$[o] \rightarrow [ʊ] \ /_ (C) [u]$$

$$[i]$$

$$[o] \rightarrow [ʊ] \ / [u] _$$

$$[i]$$

De tertiära vokalerna har uppkommit genom metatesprocessen, (den där den prefinala respektive den finala vokalen ersätts av en annan vokal) som förut behandlats (se sid 8 punkt 1b). Den tertiära vokalen ersätter alltså den prefinala respektive den finala vokalen i ett ord, (som från A ombildas till B) och kopierar fonologiska drag från den forna finala vokalen. Den tertiära vokalen återfinns i B av ett ord. På liknande sätt som den höga finala vokalen påverkar den låga prefinala vokalen att fonologiskt flytta uppåt i vokalrymden, påverkar den främre finala vokalen den bakre prefinala att fonologiskt flytta uppåt, vilket resulterar i att den sistnämnda fonologiskt ombildas, och adopterar drag från den påverkande vokalen samtidigt som den behåller vissa av sina egna

fonologiska drag. På detta sätt tillkommer en ny (tertiär) vokal, som beroende på de särdrag som adopterats, kommer att bli en främre vokal. De främre dragen har adopterats från den påverkande vokalen, och höjd och rundning har behållits som fonologiska drag. Detta illustreras med nedanstående fonologiska regler.

[ɔ] C [i] # → [æ] C #

[o] C [e] # → [œ] C #

[ʊ] C [i] # → [ø] C #

[u] C [i] # → [y] C #

4.2 Complete och incomplete phase -

i vilka grammatiska kontexter respektive form används

Endast de ord som illustrerar ovanstående syntaktiska eller morfofonologiska regler och generaliseringar gjorda utifrån dessa har markerats, med understrykning respektive kursiv stil. Återkommande grammatiska begrepp är förkortade och förklaringar till dessa finns i bilaga 1.

4.2.1 Syntaktiska regler

4.2.1.1 Bestämmdhet

4.2.1.1.1 Fraser

1. Churchward har formulerat följande syntaktiska regler:

Förutom före vissa suffix, och i vissa andra fall, används alla komponenter förutom den sista i B, oavsett vilken form det hela sammansatta ordet har.

- a. Ett ord används i B när det modifierar en grupp ord som efterföljer, eller när ordet modifieras av efterföljande ordgrupp.
- b. Om ingen modifierande ordgrupp efterföljer används A vid definitthet och B vid indefinitthet. Om en modifierande ordgrupp efterföljer visas definittheten respektive indefinittheten hos nominet, det personliga pronominet, eller verbet i formen på det modifierande ordet, eller på den modifierande ordgruppen.
- c. and indikerar A slutgiltighet, bestämdhet eller emfas.⁶

⁶ Churchward (1940: 88).

Jag har sammanfattat dessa regler till följande:

- Om en NP är indefinit står alla dess led i B. Om en NP är definit realiseras definititeten endast på det *finala* ledet i NP, som A.

Det verkar som om ett nomen i singular definit form måste efterföljas av ledet ta, även om nominet ingår i en definit NP, där definititeten realiseras på det finala ledet (se exempel e nedan).

Ett nomen i singular indefinit form, måste på samma sätt sammanfogas med suffixet -t.

(-t är B av ta). ta betecknar definititet och -t indefinititet.

Troligen blir fraser eller satser definitiva av följande anledningar:

- Om en definit NP ingår (se exempel 1a, 1b och 1d nedan).
- Om ett demonstrativt pronomen ingår (se exempel 1c nedan).
- Om ett led används emfatiskt (se exempel 1e på sid 13).

1a. *?eap fulu mou se hæn ta.*

matta.PL tre.DEF tillhöra P kvinna SG.DEF

'De tre mattorna tillhör kvinnan'

(Churchward 1940:15:5:2)

1b. *?eap fol mou se hæn ta.*

matta.PL tre tillhöra P kvinna SG.DEF

'Tre mattor tillhör kvinnan'⁷

(aa)

1c. *tupui? ti?isi*

bild DEM

'Den här bilden'⁸

(aa:45:28:6)

1d. *lan ta ?e maftoa*

insida SG.DEF PREP M.

'Insidan på tidvattenskanalen i M'

(aa:16:8)

⁷ Detta exempel ska fungera som kontrast mot exempel a, då sistnämnda exempel är ett exempel på en definit NP.

⁸ Många lexikala led har två versioner. Detta innebär att ett *i* istället uttalas som ett *ɪ*. Detta förekommer när den prefinala vokalen består av ett *i* eller ett *u*. Dessa vokaler påverkar alltså den finala vokalen, som därmed fonologiskt flyttar uppåt i vokalrymden.

1e. ?e una

P mitten

'I mitten, sa du'

(Churchward 1940:95:13)

2. I indefinita sammansatta led står alla dess komponenter i B. I sammansatta led står endast den finala komponenten i A, om detta led förekommer frasfinalt i en definit NP. Detta gäller i nästan alla typer av sammansättningar, som t ex namn, ordrötter, prefix+rot, rot+suffix och reduplikation+rot osv⁹. För att kunna avgöra om det sammansatta ledet är definit, krävs en kontext.

2. *pil* kalufi

skal ägg.PL

'äggskalen'¹⁰

(aa:143:21:2)

3. Enligt Churchward används personliga pronomen och det interrogativa pronominet *seia* vanligtvis i B, men i A efter prepositionerna ?e och se. I vissa fall står de personliga pronominet och det interrogativa pronominet *seia* i B, även då ?e eller se föregår. Detta gäller när leden *ηou* 'jag' eller ?εε 'du' eller subjekt efterföljer, samt när *ma* 'och' inleder en fras där pronomen ingår.

Jag har funnit följande:

Personliga pronomen används vanligen i B, men verkar stå i A i följande fall:

- Om ledet ingår i en prepositionsfras, vilken alltid är definit¹¹
(se exempel 3c och 3e på sid 14).

- Om ledet ingår som sista led i en definit NP (se exempel 3d på sid 14).

Possessiva pronomen står alltid i B, förutom vid arkaiska språkbruk (se sid 17). Detta kan bero på att possessiva pronomina aldrig kan utgöra sista ledet i en NP.

⁹ Det gäller inte vissa suffix, som endast kan fogas samman med ordrötter som står i B, se sid 18, 19 och 20.

¹⁰ Ibland kan led förkortas. Här har *piol* förkortats till *pil*.

¹¹ De exempel jag haft tillgång till visar att prepositionsfraser alltid är definitiva, vilket i dessa fall innebär att det sista ledet står i A. Detta kan bero på att personliga pronomen fokuseras av prepositionen, och att personliga pronomen därmed i det närmaste kan betraktas som demonstrativa pronomen, som tidigare konstaterats alltid är definitiva.

3a. raksaʔ ʔe *iris* kat ʔinea ra

skadlig P de NEG veta NEG

'Olyckligtvis vet de inte'¹²

(Churchward 1940:95-96:15:3)

3b. ŋanətʃa-t mua-ʔɔki-a ʔis

chef-SG.INDEF leda-KAUS-TRANS VI.INCL.ACK

'En chef leder oss'¹³

(aa:91-94:12:16)

3c. ŋuu fea ʔe irisa

jag frukta P de.ACK

'Jag är rädd för dem'

(aa:34:23:2)

3d. ŋanətʃa-t ne mua-ʔɔki-a ʔisa

chef-SG.INDEF som leda-KAUS-TRANS. VI.INCL.ACK

'Chefen som leder oss'

(aa:94:12:16)

3e. ia kel-ʔæk ʔoto puk ta se irisa

3SG visa-KAUS. mitt brev SG.DEF P de.ACK

'Han visade dem mitt brev'

(aa:48:28:21)

4. Enligt Churchward fungerar ledet **tɛ** som:

- Ett demonstrativt pronomen begränsat till betydelsen 'det där', 'dem där'. Dessa används då som selektiva element, där det åsyftade fokuseras.
- Det predikativa adverbet 'är där'.
- Konjunktionen 'sedan' eller 'därpå', **ma tɛ**.

Enligt Churchward ska verb betraktas som indefinita, om de inte föregås av ett demonstrativt pronomen, d v s i detta fall **tɛ**.

¹² I detta exempel uppträder ett pronomen i B efter preposition, då preposition och pronomen inte utgör någon prepositionsfras. Detta exempel fungerar som kontrast mot exempel 3c och 3e, då sistnämnda exempel innehåller en preposition och ett pronomen, vilka utgör en prepositionsfras, som alltid är definit.

¹³ Detta exempel fungerar som kontrast mot exempel 3d, då sistnämnda exempel är en definit sats.

Definitet (A eller B) syns i sådana fall inte på verbet självt (om detta inte utgör det sista ledet i en VP). Jag finner det svårt att benämna verb som definitiva eller indefinita, till skillnad mot NP, demonstrativa pronomen eller led som används emfatiskt. NP kan vara definitiva eller indefinita om det i frasen förekommer definitiva eller indefinita partiklar. Demonstrativa pronomen kan benämnas som definitiva eller indefinita, eftersom dessa fokuserar på ett specifikt definit objekt. Prepositionsfraser och led som används emfatiskt verkar i dessa fall alltid vara definitiva. En VP är definit om denna utgör ett emfatiskt led, eller om det i likhet med NP förekommer definitiva partiklar i den.

Det verkar som om ledet **tɛ** ger upphov till en definit fras eller sats. Enligt Churchward har **tɛ** tre olika tillämpningsområden (se punkt a-c på sid 14).

Jag har funnit att **tɛ** har följande funktioner:

- Cleftkonstruktionen fokuserar en definit NP, som antingen innehåller tidigare känd information, eller är synlig för båda samtalsparter. Ledet **tɛ** kan liknas vid denna konstruktion, då det fokuserar det föregående definitiva ledet. Ledet **tɛ** orsakar också att frasen det förekommer i blir definit, vilket syns på det sista ledet i frasen som har A (se exempel 4a och 4b nedan).
- **tɛ** kan fungera som det predikativa adverbet 'är där'. Jag har kommit fram till att detta innebär att en bestämd, definit plats åsyftas och orsakar att det sista ledet i frasen eller satsen står i A (se exempel 4d på sid 16).

I båda dessa fall verkar **tɛ** fungera som fokus på ett led, en fras eller en sats.

4a. ia tɛ mua-ʔɔki-a ʔisa

3SG där leda- KAUS-TRANS VI.ACK

'Det är han (han är den) som leder oss'

(Churchward 1940:94:12:18)

4b. ŋuu tɛ kat fɛɛŋa

jag där NEG prata

'Det var jag (jag var den) som inte pratade'¹⁴

(aa:136:18:15a/b)

¹⁴ En negation består av de två leden kat ra. Verbet är placerat mellan dessa två led. Om verbet står i A, d v s i detta fall utgör det sista ledet i en definit VP, kan det sista ledet i negationen uteslutas.

4c. ia mua-ʔoki-a ʔis

3SG leda-KAUS-TRANS VI.INCL.ACK

’Han leder oss’¹⁵

(Churchward 1940:94:12:18)

4d. leʔet tɛe tuk-tuki-me

person är där knacka-här-hit

’Någon är där och knackar’

(aa:92:12:4)

4e. leʔet *tuk-tuki-m*

person knacka-här-hit

’Någon knackar’¹⁶

(aa)

4.2.1.1.2 Komplementära led

I de fall då ett nomen utgör ett komplement av ett verb, behandlas nomenet och verbet som ett enda led, dvs ett sammansatt uttryck. Om detta led ingår i en definit fras som sista led står verbet, i egenskap av *huvud* i det sammansatta ledet i A, även om nomenet är den sista komponenten i ledet. Det är alltså oväsentligt vilken form nomenet har, eftersom verbet i vissa sammansatta uttryck är huvudet (se nedanstående exempel).

a. ia leʔ ʔa-iʔe

3SG person.SG äta-fisk.PL

’Han är en fiskätande person’.

(aa:123:10:6)

b. iris leleaʔ ʔa-iaʔ

de person.PL äta-fisk.PL

’De är fiskätande personer’

(aa)

¹⁵ Detta exempel fungerar som kontrast mot 4a och 4b då detta exempel inte innehåller någon fokuspartikel, eller någon annan liknande markör.

¹⁶ I detta exempel åsyftas ingen speciell plats och därför är VP indefinit. I egenskap av detta fungerar detta exempel som kontrast mot 4d.

4.2.1.1.3 Enskilda led

1. Om en definit NP endast består av ett nomen, realiseras definitheten på just detta led, som A.
2. Ett led som används emfatiskt står i A.

1a. ʔepa la hoaʔ

matta.PL FUT ta

'Mattorna kommer att tas' (Churchward 1940:15:1)

1b. *ʔeap* la hoaʔ

matta.PL FUT ta

'Mattor (några) kommer att tas' (aa)

1c. hɔina laʔ se losa

kvinna.PL gå P L.

'Kvinnorna gick till Losa' (aa)

1d. *hɔian* laʔ se losa

kvinna.PL gå P L.

'Kvinnor (några) gick till Losa' (aa)

2. liu- me

komma hit

'Kom' (aa:95:13)

4.2.1.2 Stilistik

1. När det gäller poesi står nästan alla lexikala led och dess eventuella komponenter i A. Det är assonans och versmått som bestämmer formen på leden.
2. Vid vissa ceremoniella tillfällen står led i fras- eller satsslut i A.
Ovanstående punkter beror förmodligen på arkaiserande stil. För länge sedan användes endast A, vilken är den enda form som användes och används fortfarande utav de med rotumanskan närmast besläktade språken.

1. makasulu

mörk

'Mörk' (aa:101:21:2)

2. aʔvæh ne kavat, se marofu

avsluta P kava.SG.INDEF P M

'Sista portionen kava till M'¹⁷

(Churchward 1940:109:32:12)

4.2.2 Morfofonologiska regler

Churchward har endast beskrivit vilka sorts suffix som sammanfogas med led i A, respektive B.

Följande suffix sammanfogas med ett led i A : -t (indefinit markör), -s 'vilken', -ηe

(utsmyckningssuffix), -e (adverbiell markör), -aηa, -ηa (gerundivummarkör), -na, -a

(transitiv markör), -me, -afu, -aηe (riktningssuffix), -tuua, -tumira, -tumisa, -ta, -tara, -sa,

-ua, -mura, -musa, -na, -ria, -risa (pronominella suffix).

Följande suffix sammanfogas med ett led i B : -ʔoki (kausativ markör) -kia

(transitiv markör) ʔia, -ʔian (informellt transitiv- eller intransitiv markör vid ingressiv böjning)

-tia (kompletiv markör).

Jag tänkte nu resonera runt *varför* vissa sorts suffix sammanfogas med A och andra med B.

Huvudfrågan är om rotens form bestämmer vilka suffix som sammansätts med den, eller om suffixen bestämmer rotens form. Gerundivumsuffix, *riktningssuffix* (dessa förklaras på sid 22)

och pronomensuffix kan endast sammanfogas med led i A. Kausativa suffix kan endast sammanfogas med led i B. Det verkar som om verbsuffix är de enda som kan sammanfogas med led i B. Det verkar dock inte som om suffixen, i egenskap av en viss grammatisk kategori, sammanfogas med ett led i en viss form, eftersom verbsuffix också kan sammanfogas med led i A. Dessutom förekommer det att samma typ av suffix (t ex transitiva sådana) kan sammanfogas med led i både A och B.

De led som sammansätts med vissa suffix, kan inte vara lexikalt definitiva eller indefinita och realiseras som A. Kontexten bestämmer om ett led är definit eller indefinit. Därför måste det vara suffixen som bestämmer rotens form. Om suffixen bestämmer rotens form, kunde suffix som sammanfogas med led i A respektive B vara lexikalt definit eller indefinit. Detta kunde då realiseras på den aktuella roten. Definitet respektive indefinitet visas dock på suffixen

¹⁷ Vid ceremoniella tillfällen uttalas den finala vokalen i egennamn som en lång vokal i frasslut eller satsslut.

själva eftersom många av dem kan stå i A eller B. Därmed är inte suffixen lexikalt definitiva eller indefinita. Varken suffixen eller roten är alltså lexikalt definitiva eller indefinita.

Att vissa typer av suffix sammanfogas med led i A, och andra med led i B, måste därför bero på morfofonologiska regler. Med detta menas att olika suffix har en viss typ av fonologisk struktur som sammanfogas med en viss typ av form.

Suffix som sammanfogas med led i A har följande egenskaper (de pronominella suffixen, som har lite annorlunda struktur och egenskaper, behandlas för sig efter punkterna):

- De suffix som består av *ett* fonem utgörs antingen av ett -t, -s, -a eller -e. De suffix som endast består av ett fonem som utgörs av en konsonant är kopplade till nominell eller pronominell morfologi.
- De suffix som består av flera fonem är antingen vokal- eller nasalinitiala.
- De suffix som består av flera fonem kan genomgå metates enligt punkt 1a - 1c på sid 8. När detta skett är de fortfarande vokal- eller nasalinitiala, vilket gör att de även i B kan sammanfogas med rötter i A.
- En del av dessa suffix kan, om de ombildas till B, inte sammanfogas med led i B p g a att konsonantkluster då uppkommer ordfinalt.¹⁸
- Följande stavelsestrukturer förekommer (detta gäller även de pronominella suffixen): -(V) C (V) (V) -(C) (V) V

De pronominella suffixen har ungefär samma fonologiska struktur som personliga och possessiva pronomina, vilket gör att de fonologiskt skiljer sig från de övriga suffixen (som sammanfogas med A).

Jag vill dock hävda att den bindevokal, som Churchward funnit vanligtvis¹⁹ uppkommer mellan roten och suffixet, är ett fonem som tillhör suffixet. Om detta inte skulle vara fallet, skulle inte pronominella suffix sammanfogas med A. Om denna bindevokal skulle göra det möjligt för ett suffix att kunna sammanfogas med A är det roten som styr denna förekomst, och alltså inte suffixet. Jag har tidigare konstaterat att det är *suffixets specifika fonologiska struktur* som frammanar A-formen på olika led. Det är alltså suffixet som påverkar ett leds A-form.

¹⁸ Ett exempel på detta är *fɪsieʔ-n*.*

¹⁹ Jag förmodar att en s k bindevokal förekommer i de sammanhang där suffixen inte är vokal- eller nasalinitiala. Den verkar också förekomma före -na 'han /hon /den', trots att detta suffix är nasalinitialt. Detta beror förmodligen på att suffixet i fråga inte ska förväxlas med det transitiva suffixet -na.

Pronominella suffix kan alla genomgå metates, förutom *-ria*²⁰, vilket förmodligen beror på att vokalerna *ia* är finala. Denna fonologiska struktur är vanlig på de suffix som sammanfogas med B, och de med denna struktur kan inte genomgå metates. Om suffixet *-ria* inte hade varit vokalinitialt, hade det av den fonologiska strukturen att döma sammanfogats med B.

Efter mitt konstaterande att även pronominella suffix är vokalinitiala, kan det generellt fastställas att suffix som är kopplade till verbmorfologi (samt utsmyckningssuffix), och som sammanfogas med led i A antingen är vokal- eller nasalinitiala. De som består av ett fonem utgörs av *-t*, *-s*, *-a* och *-e*.

Suffix som sammanfogas med led i B har följande egenskaper:

- Endast det kausativa suffixet *-ʔɔki* kan (av de som sammanfogas med B) genomgå metates enligt punkt 1b på sid 8. De övriga suffixen står varken i A eller B.²¹
- Dessa suffix består alla av fler än ett fonem.
- Dessa är alla klusilinitiala och klusilen efterföljs i de flesta fall av vokalerna *-ia*.
- Följande stavelsestrukturer förekommer (detta gäller även de possessiva pronomina i alimental form, som behandlas på sid 30): *-CV (V) (V) - CVV(C)*²²

Jag har generellt funnit att suffix som sammanfogas med led i B är klusilinitiala och att de alltid består av flera fonem.

4.2.2.1 Nominell och pronominell morfologi

1. Suffixet *-t* är en singular- och indefinit markör som sammanfogas med NP i A. Om suffixet sammanfogas med B, uppkommer konsonantkluster ordfinalt, vilket är en otillåten fonologisk struktur.

²⁰ Jag använder ingen initial vokal här, då jag inte vet vilken vokal det rör sig om (eftersom Churchward inte betraktar dessa fonem som tillhörande suffixet). De jag träffat på i alla Churchwards exempel har dock utgjorts av ett *-e*, förutom i ett fall, då *-u* var initialt, se Churchward (1940:34).

²¹ Vissa led har samma form för både A och B. Detta gäller vissa led som består av endast en stavelse, och i sammansättningar där dessa förekommer ordfinalt. Detta gäller också suffix som består av endast ett fonem, eller där vokalerna *ia* förekommer ordfinalt. Vissa lexikala led som *roniere* 'föregående dag' *asa* 'tänka' *ræʔtəŋa* 'i förrgår' *ræʔtəŋere* 'för tre dagar sen' *rereŋe* 'några', förekommer inte heller någon skillnad mellan formerna.

²² Jag har utgått ifrån de possessiva pronominella A-formerna.

1. hɔni- t laʔ se losa

kvinna-SG.INDEF åka P L

'(en) kvinna åkte till Losa'

(Churchward 1940:15:5:3)

2. Suffixet -s är en WH markör som sammanfogas med NP i A. Om detta suffix hade sammanfogats med en NP i B, hade ett ordfinalt konsonantkluster uppkommit, vilket, som tidigare nämnts, är otillåtet.

2. futune- s

F. vilken

'Vilken Futuna?'

(aa:99:19:4)

3. Suffixet -ŋe och dess B -ŋ kan sammanfogas med personliga, interrogativa och demonstrativa pronomen i A, p g a dess fonologiska struktur (se sid 18).

När det gäller de interrogativa och demonstrativa pronomina används dessa suffix endast efter seia 'vem', taʔa 'det där' och ʔo 'de där'. Dessa suffix används som ett sorts utsmyckning av dessa led.

3. taʔa-ŋ ʔoto aʔhɛe

DEM min tänka

'Det är min ide'

(aa:35:23:1)

4.2.2.2 Verbmorfologi

1. Churchward betraktar adverbet e som ett kvasisuffix²³, men för modersmålstalare har densamma funktionen av ett suffix.²⁴ Churchward menar att detta kvasisuffix/suffix alltid föregås av led i A, och att det aldrig kan förekomma mellan ett verb och dess eventuella komplement (se exempel 1c på sid 22). Enligt de data jag haft tillgång till efterföljer e direkt

²³ Det Churchward verkar mena med begreppet kvasisuffix är att de står enskilt, men att de som enskilda led efterföljer led i A eller B, beroende på dess fonologiska struktur.

²⁴ Churchward (1940: 43).

verbet, förutom i de fall då verbet och dess eventuella komplement utgör ett sammansatt uttryck (som Churchward också menar). Då detta är fallet är det mycket troligt att detta suffix fungerar som ett klitikum.

Jag har funnit det mycket troligt att **e** är ett suffix av följande anledningar:

- Modersmålstalare använder detta led som ett suffix.
- Den fonologiska strukturen stämmer med andra suffix som sätts samman med led i A.
- Inget led verkar tillåtas att komma emellan ett verb och **e** (förutom eventuella komplement till verbet).

1a. iris sur se rita ma hoi-fæna-ŋa e
de gå.igenom P hus.SG.DEF och REC-prata-G därinne
'De gick in i huset och pratade i det' (Churchward 1940:43:27:18)

1b. tərōni-t ne iris fōʔi e puku
dag-SG.INDEF som de skriva därpå brev.PL
'Dagen som de skrev breven på' (aa)

1c. tərōni-t ne iris fæʔ puku e
dag-SG.INDEF som de skriva brev.PL därpå
'Dagen som de skrev breven (gjorde brevskrivning) på'²⁵ (aa:123:10:7)

2. Suffixen -aŋa, -ŋa och dess B -aŋ markerar att ett verb har en gerundiv form. -ŋa används efter en lång vokal.

Dessa suffix sammanfogas med led i A, p g a dess fonologiska struktur. B används, enligt Churchward, efter ma / ka 'och' och ma tɛ / ka tɛ 'och sedan'.

²⁵ Jag har valt att transkribera ledet e som ett enskilt led, eftersom jag annars inte skulle citera Churchwards exempel korrekt.

2a. fere-na

flyga-G

'flygande/flygning'

(Churchward 1940:22:12:1)

2b. ma tɛ hæen ta ʔon hoʔi- aŋ se mutusa

och sen kvinna SG.DEF 3SG återvända G P M

'och sen återvänder kvinnan till M'²⁶

(aa:124:11:1)

3. Riktningssuffixen -me, -afu, -aŋe och dess B -m, -af, -aŋ sammansätts med led i A, p g a dess fonologiska struktur.

-me avser riktningen mot talaren (se exempel 3a nedan).

-afu avser (se exempel 3b nedan):

- riktningen mot den tilltalade.
- riktningen från talaren.
- platsen där talaren befann sig, eller kommer att befinna sig på.
- riktningen mot en specificerad plats.

-aŋe avser riktningen som varken är mot talaren eller den tilltalade (se exempel 3c sid 24).²⁷

3a. ia ʔea ia la liu- m

3SG säga 3SG FUT komma-hit

'Han säger att han ska komma'

(aa:23:15:1)

3b. guu la hoʔa-f te ta se ʔɛea

jag FUT ta-dit sak SG.DEF P du.ACK

'Jag ska hämta saken till dig'²⁸

(aa:58:35:3a)

²⁶ Här används förmodligen B av det gerundiva suffixet, därför att verbet inte utgör det finala ledet i en definit VP. Frasen innehåller en final prepositionsfras (som tidigare nämnts alltid är definit), på vilken definitiviteten signaleras (se sid 12 och 13). Jag hävdar alltså även här att ledet ma tɛ inte påverkar suffixet.

²⁷ Churchward (1940: 58)

²⁸ Suffixet -afu har sammansmälts med rotens finala a.

3c. ma liu-aŋ se laŋ ʔumet tɔn ta
och gå-G P insida skål vatten SG.DEF
'och gick tillbaka till vattenskålen'²⁹

4. Churchward delar in verbet i tre kategorier som utgörs av intransitiva verb, samt informella respektive formella transitiva verb. Formella transitiva verb definieras med suffixen -a (se exempel 4a nedan) och -na (se exempel 4b nedan) som sammanfogas med led i A, och -kia (se exempel 4c nedan) som sammanfogas med led i B p g a de fonologiska reglerna. De informella transitiva och intransitiva verben sammansätts inte med dessa suffix (se sid 25, punkt 6b, samt tabell på sid 26).

-a sammanfogas med -e, -i, -o och -u som förekommer ordfinalt i verb. Suffixet -na och dess B -n sammanfogas med -a som förekommer ordfinalt i verbets rot.

4a. hili- a
välja-TRANS
'välja' (Churchward 1940:22:11:2)

4b. fisiʔe-na
hata-TRANS
'hata' (aa)

4c. hoaʔ-kia
ta-TRANS
'ta/bära' (aa:22:11:2)

5. Suffixet -ʔɔki och dess B -ʔæk markerar att verbet är kausativt. Dessa suffix sammanfogas med led i B, p g a dess fonologiska struktur (se sid 25).

²⁹ Detta exempel är det enda i denna uppsats som är taget från Churchward (1939:67).

5. *a/-ʔɔki*

dö-KAUS

'döda'

(Churchward 1940:23:14:1a)

6a. Enligt Churchward finns tre distinktioner när det gäller verbböjning. Dessa utgörs av *simpel*, *ingressiv* och *kompletiv* böjning. Jag har översatt dessa tre termer ordagrant från Churchwards skrift. Den simpla böjningen består av två tempusformer som är presens³⁰ och futurum.

Simpel böjning av verb:

6aa. *ia ʔea ia la lu-m*

3_{SG} säga 3_{SG} FUT komma-hit

'Han säger att han ska komma'

(aa:23:15:1)

6ab. *ia ʔea ia lu-m*

3_{SG} säga 3_{SG} komma-hit

'Han sa att han skulle komma'

(aa)

6b. Den ingressiva böjningen uttrycker en *atelisk*, *punktuell* händelse i tiden. Denna böjning omfattar endast intransitiva och informellt transitiva verb. Suffixet *-ʔia*³¹ brukar användas för att markera ingressiv böjning, och det sammansätts med B, p g a dess fonologiska struktur. Ett intransitivt verb som uttrycker ett tillstånd sammansätts med suffixet *-ʔia*. Om suffixet uttrycker en handling sammansätts det med B av ett pronominellt suffix. Detta suffix är ett exempel på (person) kongruens. Den ingressiva böjningen av verb illustreras med nedanstående tabell.

³⁰ I presens ingår både nutid och dåtid.

³¹ Enligt Churchward uppträder suffixet *-ʔian* före ledet *se ma*. Jag har inte funnit någon förklaring till detta.

Ingressiv böjning av verb

Intransitivt verb (tillstånd)	<i>sun-ʔia</i> 'het'
Informellt transitivt verb	<i>foar-ʔia</i> 'berätta'
Intransitivt verb (handling)	fa: ta <u>tʃuni-</u> <i>n</i> 'mannen flydde'

6c. Verbet sammansätts med ett pronominellt suffix i A i följande fall (även här förekommer personkongruens):

- Om verbet böjs både ingressivt och kompletivt (se exempel 6ca nedan).
- Om verbet efterföljer ledet *tɛ la* (se exempel 6cb nedan).

6ca. ia tʃuni- na

3_{SG} fly PRON

'Hon har flytt'

(Churchward 1940:24:15:8)

6cb. ia *tɛla* tʃuni-na

3_{SG} FUT fly-PRON

'Hon kommer att fly'

(aa)

6d. "Den kompletiva böjningen uttrycker fullbordandet av en handling".³² Suffixen *-tia* respektive *-a* sammansätts med led i B respektive led i A, p g a de fonologiska reglerna. Suffixet *-tia* sammansätts med följande lexikala led: *sara* 'göra fel', *mara* 'lida', *rava* 'besegras' och *ala* 'dö' (se exempel 6da nedan). Suffixet *-a* sammansätts med följande led: riktningssuffix,

³² Churchward (1940: 24).

seʔe 'upp, uppåt', soŋe 'svälta', rofi 'förlora huvudet' (vid panik) och lelu 'hindras/förekommas' (se exempel 6db nedan).

6da. *sar-tia*

missa-KOMP

'Göra fel'

(Churchward 1940:24:15:11a)

6db. fa ta lu- me- a

man SG.DEF komma-från-KOMP

'Mannen har redan kommit'

(aa:25:15:11b)

4.2.3 Vidare forskning

Under denna rubrik har jag samlat grammatiska fenomen som kräver vidare forskning.

1. Ledet ʔiŋkəʔi eller ʔiŋkeʔi och dess B ʔiŋkæʔ eller ʔiŋkeʔ har följande betydelser:

- 'Nej'.
- 'Eller inte'. När denna betydelse tillämpas förekommer ledet frasfinalt.
- En negation. När denna betydelse tillämpas förekommer oftast ledet frasinitialt, och detta medför att ledet står i B.

Detta led står sällan i A, enligt Churchward. Det är möjligt att detsamma väldigt sällan förekommer som ett frasfinalt led i en definit fras, och därmed sällan står i A. För att säkert kunna fastställa när detta led används i A, krävs fältstudier, vilket jag inte haft någon möjlighet till.

I nedanstående exempel använder jag ledet ʔeake, som Churchward hävdar är likvärdigt med ʔiŋke.³³ Eftersom exempel måste citeras korrekt har jag måst använda ledet ʔeake. Då jag inte haft tillgång till ett exempel innehållande ʔiŋke med kontext, och min avsikt är att illustrera hur detta led brukas i en kontext, har ledet ʔeake fått illustrera ledet ʔiŋke. Jag

³³ Den senare versionen av detta leds B används ibland med en utesluten ordfinal klusil, förmodligen beroende på att denna version påminner mest om det led som det, enligt Churchward, kan ersätta, nämligen ledet ʔeake. Det sistnämnda fungerar också som en negation, se Churchward (1940: 26).

ville också visa att anledningen till att detta led oftast står i B kan vara att detsamma oftast förekommer som ett icke-finalt led i en kontext.

1. *?eake* fa ta fek se irisa

NEG man SG.DEF arg P de.ACK

'Mannen var inte arg på dem'

(Churchward 1940:26:17:3b)

2a. Egennamn står i B i följande kontexter:

- När namnet föregås av den vokativa markören *ko* (se exempel 2aa nedan).
- När syntaktiska regler kräver det (se sid 12 och exempel 2ac på sid 29).
- Namn på hövdingar (se exempel 2ad på sid 29).³⁴

Egennamn brukar dock stå i A (se exempel 2af och 2ag på sid 29). Detta skulle kunna bero på att ett namn tillhör en bestämd person. Detta kan dock inte tillämpas på hövdingars namn, eller namn som efterföljer vokativmarkören *ko* (förutom i *ko ?aitu* 'Gud'). Även övriga NP som efterföljer *ko* står i B (se exempel 2ab nedan). Efter dessa fakta kan det konstateras att namn och övriga NP används i B vid tilltal, om personen är fysiskt närvarande (alltså inte när man tilltalar högre makter, se ovan). Det finns dock fall där namn och övriga NP förekommer i A, även vid tilltal. I dessa fall ingår desamma i en prepositionsfras (se exempel 2ae på sid 29), som alltid är definit (se sid 12 och 13). De NP som efterföljer vokativmarkören, borde likväl stå i A, eftersom även dessa led avser bestämda personer.

För att kunna åstadkomma några generaliseringar av dessa olika regler, krävs fältstudier.

2aa. *ko tua?*

voc Tua

(aa:98:18:2c)

2ab. *suru-m ko hɔjan*

gå.in-hit voc kvinna.PL

'Kom in, damer'

(aa:20:8:1)

³⁴ Hövdinganamn kan även uppträda i A, förmodligen p g a att syntaktiska regler kräver det. Här p g a att namnet ingår i en prepositionsfras, som alltid är definit (se sid 13).

2ac. le *tuʔ* ta

Tua SG.DEF

(Churchward 1940:98:18:1b)

2ad. *tuaʔ*

Tua

(aa:98:18:2a)

sid 98 kap 18

2ae. teʔ ne ʔau ŋaŋatʃ hɔina

alla P ni chef kvinna.PL

'alla ni damer'

(aa:21:8:3)

2af. le tuʔe

Tua

(aa:98:18:1a)

2ag. tuʔa e

Tua I

(aa:98:18:1d)

2ah. aʔvæh ne kavat, se marɔfu

avsluta P kava.INDEF P M

'sista portionen kava till M'

(aa:109:32:12)

2b. Namn på platser står i B endast vid ceremoniella tillfällen, när man tilltalar en person som bor på nämnda plats. Detta beror förmodligen på att namn och NP används i B vid tilltal. Churchward har inte illustrerat något exempel där namnet på platsen förekommer i en kontext. Därför kan jag inte avgöra om namnet på platsen står i B p g a att ledet *ko* föregår, eller om detta led förekommer i nämnda form under alla omständigheter (vid ceremoniella tillfällen). Även här krävs fältstudier för att kunna generalisera.

2ba. rotuma

Rotuma

(Churchward 1940:99:19:1)

2bb. *rotuam*

Rotuma

(aa:99:19:2)

Possessiva pronomen, possessiva prepositioner, samt pronominella adjektiv tillhör, enligt Churchward, de grammatiska termer som kan användas i en sk *alimental* form.³⁵ Enligt honom skulle också denna form av possessiva pronomen ha utvecklats till kvasisuffix, som efterföljer verb, från att ha varit separata led. Jag hävdar att dessa led skulle kunna vara suffix av den anledningen att de possessiva pronomina är klusilinitiala, och att (enligt de data som Churchward presenterat i sin skrift) det verb som föregår alltid står i B. De possessiva pronomina i denna speciella form skulle också kunna vara separata led. Förklaringen till detta är att de data jag haft tillgång till (i Churchwards skrift) visar att de verb som föregår de possessiva pronomina i den alimentala formen, förekommer i indefinita fraser eller som ett icke-finalt led i en definit fras (se sid 12 och 13). För att kunna försäkra sig om om de alimentala possessiva pronomina är ett separat led eller ett suffix krävs fältstudier.

3. *hat ?tu*

läsa din.ALI

'Nu är det din tur att läsa'³⁶

(aa:150:24:9)

³⁵ Denna form används när någonting konsumeras av en person, eller när 'tid' i betydelsen 'tur' avses. Detta innebär att fonemet o ersätts med ett i.

³⁶ Jag har valt att transkribera detta exempel som två enskilda led, eftersom jag annars inte skulle citera Churchwards exempel korrekt. Possessiva pronomen förekommer, som tidigare nämnts alltid i B, förutom vid arkaiska förhållanden.

5. SAMMANFATTNING

5.1 Syntaktiska regler

- Om en NP är indefinit står alla dess led i B. Om en NP är definit realiseras definitheten endast på det finala ledet i NP, i form av A.
- I sammansatta led står endast den finala komponenten i A, om den förekommer frasfinalt i en definit NP.
- Ett definit nomen i singular form måste efterföljas av ledet ta, även om detta led ingår i en definit NP, där definitheten realiseras på det finala ledet i form av A. Ett indefinit led i singular form måste sammansättas med suffixet -t.
- Om en definit NP endast består av ett nomen, realiseras definitheten på just detta led i A.
- Enskilda led som används emfatiskt står i A.

I arkaiskt språkbruk förekommer nästan alltid A. I poesi bestämmer assonans och versmått formen på de lexikala leden.

Vid vissa ceremoniella tillfällen står olika led i fras- eller satsfinal position i A.

5.2 Morfofonologiska regler

- Följande suffix kan endast sammanfogas med led i A, p g a dess fonologiska struktur: -t, -s, -ŋe, -e, -aŋa, -ŋa, -na, -a, -me, -afu, -aŋe, -tuua, -tumira, tumisa, -ta, -tara, -sa, -ua, -mura, -musa, -na, -ria och -risa.
- Följande suffix kan endast sammanfogas med B, p g a dess fonologiska struktur: -ʔoki, -kia, -ʔia, -ʔian och -tia.
- De suffix som sammanfogas med A, kan bestå av ett eller flera fonem. De som består av fler än ett fonem, kan genomgå metates enligt punkt 1a-1c på sid 8. Dessa suffix måste vara nasal- eller vokalinitiala. När dessa suffix genomgått metates är de fortfarande nasal- eller vokalinitiala. De suffix som endast består av ett fonem som utgörs av en konsonant, är kopplade till nominell eller pronominal morfologi (förutom utsmyckningssuffix, som ingår i denna kategori).

- När det gäller suffix som sammanfogas med B, kan endast det kausativa suffixet genomgå metates enligt punkt 1b på sid 8. Dessa suffix måste vara klusilinitiala, och bestå av flera fonem.

5.3 Vidare forskning

För att jag ska kunna utforma generella regler för vilka former som används när det gäller leden $\text{ʔiŋkʷi} / \text{ʔiŋkʷe}$ och namn på människor eller platser, krävs fältstudier. Detta krävs också för att få reda på om possessiva pronomen i alimantal form är ett suffix (enligt Churchward kvasisuffix) eller ett separat led. $\text{ʔiŋkʷi} / \text{ʔiŋkʷe}$ står uteslutande i B. Namn på människor står ofta i A, förutom vid vokativmarkören ko eller när det gäller hövdingars namn. Namn på platser används i B endast vid arkaiska förhållanden, när en person boende på nämnda plats tilltalas.

6. AVSLUTNING

Eftersom jag enbart haft tillgång till litteratur när jag gjort denna studie, har det ibland varit svårt för mig att utforma generaliseringar för varför complete phase respektive incomplete phase används i en specifik syntaktisk eller morfofonologisk kontext. Empiriska studier i form av informanter hade gjort det lättare att utforma generaliseringar angående dessa former. De grammatiska fenomen jag behandlar under rubriken *vidare forskning* skulle jag personligen tycka vara intressant att studera vidare, då med hjälp av informanter.

Slutligen: Ett stort tack till min handledare Arthur Holmer för god handledning och värdefulla tips samt övrig personal på institutionen för all vänlighet och hjälpsamhet.

Referenser

Litteratur

Churchward, C.M *Tales of a Lonely Island* 1939, The Oceania Monographs, No.4, The Australia National Research Council, Science House, Gloucester Street, Sydney, New South Wales, Australia

Churchward, C.M *Rotuman Grammar and Dictionary* 1940, Australian Medical Publishing Co. Ltd, Sydney, for the methodist of Australia, Department of Overseas Missions, pp. 15-18

Besnier, Niko *An autosegmental approach to metathesis in Rotuman* 1987, *Lingua* 73(3):205-231

Kissock, Madelyn *Transivity alternations in Rotuman* 2000, in Marian Klamer (ed.) *Proceedings of AFLA 7*. Frije Universiteit Amsterdam pp 69-80

Www

(i mars 2002):

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/Langaage.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/Gardiner/GdrCharacteristics.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/Gardiner/GdrLanguage.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/Gardiner/GdrDiscovery.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/howsel/papers.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/howsel/30youth.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/howsel/2hinterland.html>

<http://www.hawaii.edu/oceanic/rotuma/os/howsel/16reflections.html>

Förkortningar

Följande förkortningar förekommer i texten:

→ = ”ger”, ”blir till”

/ = ordinitial markör

_ = på denna markör placeras den ”nya” vokalen

= ordfinal markör

A = complete phase

ACK = ackusativ

ALI = alimantal

B = incomplete phase

C = konsonant

DEF = definit

DEM = demonstrativ

FUT = futurum

G = gerundivum

I = interjektion

INCL= inklusiv

INDEF = indefinit

KAUS = kausativ

KOMP = kompletiv

NEG =negation

NP = nominalfras

P = preposition

PL = plural

PRON = pronomen

REC = reciprok

SG = singular

TRANS = transitiv

V = vokal

VP = verbfras

VOC = vokativ

